

UNIVERSUL LITERAR

PROPRIETAR:
SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23-25
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscris sub Nr. 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:
autorizații și instanții 1000 lei
particulare 12 luni 500 „
6 luni 400 „
3 luni 210 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI I Str. Brezoianu 23-25
TELEFON 3.30.10

Apare de 3 ori pe lună
PREȚUL 20 LEI

ANUL LIII Nr. 3
Duminică 30 Ianuarie 1944
Redactor responsabil: TRAIAN CHELARIU

UN PEDAGOG AL POPORULUI:

ALEXANDRU VLAHUȚA

Nu ne putem gândi niciodată la Carlyle, fără să ne gândim și la Alexandru Vlahuța. Apropierea aceasta, deși poate părea exagerată, o credem îndreptățită, așa cum odinioară Mihail Kogălniceanu asemăna pe un Ștefan cel Mare și pe un Mihail Viteazul cu un Hanibal sau cu un Alexandru Macedon.

Fără îndoială că fiecare om mare este exponențiu neamului său, ca el reprezintă cugetarea și simțirea general-omenească și, mai ales, cugetarea și simțirea neamului de care aparține.

Carlyle însuși e un erou, asemenea erorilor descriși de aceluși; un proiect, proiectul acvarului, muncii, tacerii, sincerenței; un supacim; oglinda poporului englez în ce are acesta mai deosebit.

Vlahuța: un apostol al neamului românesc, un pedagog care și-a aplecat urechea la toate suferințele și neadrepțurile; un pedagog pentru batrani și ineri, pentru bogari și săraci, un îndrumător ales, albină harnică, culegătoare a necărilor datorită de cinste, dreptate, bună-tate și frumos.

Am avut fericirea să-l cunosc pe Vlahuța personal — deși, târziu — tocmai în anul morții sale. Venise într-o seară la bunicul meu, cu care începuse să scormonească trecutul... Eu, elev la liceu pe atunci, nu îndrăzneam să intru în vorbă cu bătrânii. Totuși ascultam cu atenție vocea aceea blândă și sfătoasă. Nu-mi dădeam seama de marea lui personalitate; dar felul lui de a vorbi, de a povesti, m'a îndemnat să-l citesc, să mă apropii mai mult sufleteste de dânsul.

Câteva luni mai târziu, în toamna anului 1919, citeam în gazetele moarte domnului Vlahuța; o imensă pierdere pentru sufletul neamului.

De atunci, încă mulți ani i-am citit cu ardore și interes cartile cu carte, articole și articole, și am aflat în opera lui tot mai largi orizonturi, tot mai luminoase perspective. Pentru consolidarea sufletului meu, poate nici un om și nici o carte nu mi-a dat atâtea îndrumări câte mi-a dat opera lui Vlahuța. Toate scrierile lui parcă le-am auzit prin cuvinte vii, după cum de altfel însuși spune: „Nu știu ce viață neașteptată se desleaptă în unele vorbe, când trec prin sufletul unui scriitor, Pare că de atunci începe adevărata lor lumină”.

Prin scrierile sale, Alexandru Vlahuța ne apare drept unul dintre cei mai mari educatori ai Românilor. Poeziile sale, dacă nu se ridică întotdeauna la înălțimea unei valori estetice demne de un Eminescu, au totuși marea calitate ideologică de a fi puntea de trecere între marea său maestru dominator și poezia următoare.

Proza lui Vlahuța nu este o înghesbare de rețete schematizate, nu se oprește la diverse chestiuni spre a face o morală de tratat costelivă; scrișul său respiră, spontan, o sinceritate caldă și apropiată; până când și dojana cea mai aprinsă nu este lipsită de aceste calități și se valorifică cu atât mai mult, cu cât la el vorba a fost faptă toată viața.

Să ne oprim, de pildă, la cele două volume „DREPTATE” și „LA GURA SOBELI”, ultimele și totodată cele mai tipice cărți ale învățătorului Vlahuța. Deschizându-le, de la început ești prins în mreje; le citești până la sfârșit, împins parcă de un suflu înălțător. Și, după fiecare bucată citită, pe lângă faptul de a fi făcut o baie sufletescă —

cum ar spune Beethoven — și se altoește eul cu o vie comunicată, până în cele mai infime părți ale lui. După ce le-ai citit, vezi că Vlahuța n'a lăsat latură pe care să n'o fi abordat și, cu o măiestrie necesară, să nu o fi rezolvat. În opera lui, vei găsi evocări demne de un adevărat inspirat; vei vedea că fiecare clipă din trecutul nostru e o luptă dreaptă contra nelegiurii; cu fiecare biruință, te simți mândru de a fi Român; vei vedea că fiecare colțșor din pământul Patriei e sfânt, fiindcă a fost udat cu sângele celor ce ne-au pregătit libertatea; vei vedea Țara în toată frumusețea ei și Neamul la înălțimi de înțelepciune nebănuită.

„Sunt oameni cari în viață nu profesază nici o filosofie. Cuvântul lor grăbit să îndrumeze țapca, nu îmbracă niciodată haina pedantă a raționalismelor. Și totuși, dincolo de acțiunea lor, simți adeseori prezența neclintită a unei convingeri, ce face întregul lor determinism sufletesc. Atunci, filosofia se desprinde din însăși atitudinea lor; și adeseori, în frumusețea unei vieți sau numai a unui gest, e secretul celei mai înalte sinteze ideale. Vlahuța era dintre aceștia. („Al. Busuioacănu”).

În el întâlnim, îmbinată, sinteza cea mai fericită. Artistul și filozoful, poetul și educatorul se armonizează în opera și viața lui Alexandru Vlahuța atât de minunat, încât îți e cu neputință să faci o demarcație între aceștia.

Această sinteză face din el caracteristica poporului din care s'a ridicat, de care avea părerile cele mai bune, și de care își lega speranțele cele mai apropiate de realizarea consolidării noastre.

CONSTANTIN-STELIAN

(Urmare în pag. 2-a)

SCRISORI DIN PARIS

SUB FOCUL RAMPEI

de MIHAIL NICULESCU

Primul spectacol din această stagionă, pe scena celui mai mic teatru, parisiens — Théâtre de Poche — a fost alcătuit din două piese: Césaire de Jean Schlumberger, a cărui operă literară a primit acum doi ani premiul cel mare al Academiei Franceze și Furtuna de Strindberg, scriitorul care împreună cu Ibsen și Björnson a răspândit faima dramaturgiei norvegiene, până în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii civilizate.

Cele două acte scurte ale piesei lui Schlumberger desălușe, printr-un raccourci prea abrupt, latura demonstrativă a intenției autorului, ceace ține mai mult sau ține încă prea vizibil, de elaborarea presupusă, (ca să nu spun chiar de laboratorul operii) persistentă ca o aromă specifică sau ca o aluzie indiscretă dealungul etapelor succesive ale desfășurării acțiunii. Anecdota e redusă la o nuditate schematică, la un schematic chiar, aproape descărnat, împotriva și din pricina căruia, drama întârzie să se încheie în cea existentă de sine stătătoare radioasă de viață — semnul neîndoielnic al operii realizate. Ca să reia o comparație a lui Taine, ai impresia stânjenitoare că privești o tapiserie pe partea cealaltă, putând să-ți dai seamă în

amănunt, de eforturile necesare pe măsura înaintării lucrului, pentru compunerea scenei din față, — de a cărei privilegiate armonioasă organizată te găsești însă, prin această împrejurare, lipsit.

Césaire e monologul unei idei cu incidentele ei necesare, serpuind printre simozăbiile dialectice inerente, împotmolindu-se în cele din urmă sau epuizându-se în aluviunile problematice ale unei debateri contradictorii, care mi s'a părut a fi rezultatul sensibil al piesei, ceace rămâne și în rămnăne la sfârșit spectacolului.

Insula depărtată de țărni, pe care trăiesc doi marinari pescari, pare o aluzie strecurată din capul locului, ca o bănuială, asupra felului experimental propus prin desfășurarea ideii dramatice. Al treilea care debază, Césaire, fost cândva rivalul în dragoste al lui Bernard, unul din cei doi pescari, e o ciudată intruzare a duhului rău. Arma lui, diabolică prin o răsărire și conștință asupra celuilalt, a rivalului, pe care încercară să-l deposedeze de ce avea mai prețios: amintirea fetei lui iubite. Bernard e atât de turburat de argumentarea înverșunată a lui Césaire, încât ajunge să se îndoiască de realitatea iubitei lui, ca atare, și prin urmare, chiar de legitimitatea amintirii lui despre ea.

Am impresia că Schlumberger a încercat să dramatizeze, ca drama sa, fatimosul argument al lui Zenon, care împotriva aparenței nega mișcarea. Care este, în cazul lui Bernard, aparența — realitate? Amintirea iubitei lui. Dar el a uitat cele mai multe amănunte concrete în legătură cu împrejurările în care se petrecuse dragostea lor de odinioară. În acest punct vulnerabil se instaurază logica abuzivă a rivalului care îi donește cu o argumentare neîndoielnică, nu numai că femeia iubită de Bernard a fost a lui, Césaire, dar că Bernard însuși niciodată nu i-a fost amant, acesta fiind doar victima propriei închipiri himerice, în care amintirea pretinse iubite s'a cristalizat în felul unui mit.

Nu cred că piesa lui Schlumberger autoriză o concluzie anume, dar ea sugerează mai multe. Una din ele s'ar putea exprima așa: viața e un compromis haotic, în sensul că omenirea e departe de a trage toate consecințele logice

ale stărilor de fapt prin care se perindă. Certitudinile noastre sunt vulnerabile, ele nu au decât o valoare istorică, relativă. „Eternul omenesc” e un paradox, o absurditate din punct de vedere logic, fiindcă veșnicia nu poate avea o valoare funcțională, condiționată de relativitatea atributului „omenesc”. Ceace dovedește, în fond, zădărnicia oricărei creații, ca eforturile spiritului de a înțrece condiția omenescă.

Dar mai mult decât cursurile arătate, cred că trage în cumpănă finuta literară a piesei lui Schlumberger, căreia interpretația unui actor excepțional, Jean Vialar, în rolul principal, i-a comunicat prin convingerea pasionată a jocului său, un suflu de viață, ca o prezență neliniștitoare, cel puțin pentru răstimpul spectacolului. Fără îndoială, amintirea acestui actor are mai multe șanse să dureze pentru cei cari l-au văzut, împotriva oricărei cauzistice, decât aceea a personajului din piesă, primejdiu de argumentare logică a lui Césaire.

Același actor a jucat apoi principalul rol din Furtuna lui Strindberg, piesă care, din felul cum a fost înscenată la un teatru cu 60-70 de locuri, făcea să reiasă rolul delicat al actorului, împovărat de o răspundere excesivă. Strindberg făcea foarte mult la toate detaliile punerii în scenă al cărei realism sugestiv trebuie să urmărească realizarea climatului moral al dramei ca o consecință necesară a celui fizic. Starea de nervozitate și neliniște stărnită de preluările furtunii de afară, își are echivalentul mai subtil în așteptarea tulburată de presimțirile unei catastrofe posibile, a personajelor piesei. Dar, furtuna de afară se potolește odată cu temerile lumitrică și totul revine la obișnuit. Din cauza împrejurărilor de fapt, această corespondență muzicală n'a fost poate sugerată așa cum s'ar fi convenit, în vederea obținerii efectului dorit de autor. Actorilor le-a revenit o răspundere grea, dar trebuie recunoscut că au jucat cu o înțelegere desăvârșită înțelegerea a intențiilor presupuse. Au jucat piesa, nu rolurile — cu o vorbă a lui Sacha Guitry — într'un fel care a însemnat o revelație de artă emoționantă.

În schimb, Hedda Gabler a fost prilejul unei creații interesante a

(Urmare în pag. 3-a)

Drama omului modern

de GEORGE PUTNEANU

Omul trăiește azi cea mai cumplită dramă spirituală din câte a cunoscut vreodată istoria omenirii. Nicicând sufletul omenească nu a fost mai chinat de neliniști și întrebări, mai torturat de spăime și obsesii, ca acum. În haosul lumii de azi el și-a pierdut cu totul echilibrul spiritual. Zădărnice caută o cărmă, care să-l scoată la liman. Nici un profet nu se ridică pe ruinele fumegânde ale lumii ca să-l promită mântuirea. Oare omul e iremediabil pierdut? Mai poate el spera o liniște și fericire viitoare? Iată marea întrebare ce stăruie pe buzele tuturor. Răspunsul depinde de rezolvarea ce se dă cauzelor care au împins omul în situația disperată de acum.

Factorul principal care a contribuit la dezagregarea lumii și individului este materialismul excesiv al secolului nostru. Acesta a pus pe om în situația nefastă de a acorda mai mare valoare bunurilor materiale decât celor spirituale. Posedarea lor îi vor aduce, credea el, mulțumirea și fericirea. A început astfel o goană nebună pentru aparierea cât mai multor bunuri, ca să-și asigure o viață fără griji. În acest mod, el spera să-și regăsească liniștea și mulțumirea. Dar s'a înșelat amar. Fericirea nu constă în a poseda bunuri, ci în a ști că ele n'au nicio valoare, sau au numai una relativă. I-a fost dat să vadă castele de marmură și cristale, cu mobilă sculptată în lemn de nuc și stejar, prefăcute în fândări și moloz. A fost necesar să treacă prin experiența sângeroasă a două războaie, ca să se trezească din erezia materialistă. Abia azi își dă seama că a apucat o cale greșită, dar este prea târziu pentru a se putea întoarce. E condamnat să trăiască drama până la capăt. Ar da acum toate bunurile pământului pe o frântură de viață adevărată. Am auzit pe cineva strigând înainte de moarte: „Salvați-mă, fraților, că am aur mult”. La nimic nu l-a folosit aurul adunat.

Tendența de acaparare a bunurilor materiale a atras după sine o adevărată revoluție tehnică. Toate invențiile și descoperirile au fost puse în slujba dorinței capricioase și nesoprite a omului de îmbogățire, lux și confort. Au fost exploatare până la exces toate binefacerile științei; s'au stors toate rezervele creierului, pentru satisfacerea acestei pofti neopote. Cu o freneză diabolică, omul a inventat tot felul de aparate și mașini, care să-l satisfacă dorința sa bolnavă de viteze, contraste și variație.

Dar excesul tehnic și mașinismul au dat omenirii o orientare nefirească. Omul, prin pregătirile de până acum nefind în măsură să se adapteze stărilor nou create, a fost pus într-o stare de inferioritate în fața uriașului val de oțel. Voind să țină totuși pas cu vremea care îl depășea, nepregătit cum era pentru măsura ei, a devenit și el o mașină automată, o constință mecanică ce se mișcă la comandă prin șuruburi. A încercat să modifice

MARIA CHELSOI CRISTEA

Aer de munte

Geografia prozei contemporane suedeze

de HORIA OPRISAN

Literatura suedeză este foarte puțin cunoscută în România, dar s'ntregul spațiu geografic cărui aparține. Fără să pară exagerat, dar ea este încă privită drept o curiozitate, dacă nu o raritate, chiar pentru o bună parte din Europa Centrală, Sudică și Sud-Vestică. Cunoștințele asupra ei nu depășesc cu prea mult pe August Strindberg, a cărui viață și operă tulburătoare și unică este vag cunoscută de câteva traduceri învechite și se oprese poate ceva mai mult la bunica proză suedeză, creatoarea lui Gösta Berling, cavalerul romantic și întârziat, un gen deosebit de Don Quixote nordic.

Literatura cu adevărat contemporană, noua și romanul creat în ultimii douăzeci de ani, este complet necunoscută și ignorată. Dacă cumva vreun tunc se rătecește până aici, apoi el vine de se întârziează într-o traducere germană, adăugând prea puțin prin aceasta la cunoștințele lor.

Proza suedeză în general și mai vădit aceea a ultimului deceniu aduce, nu numai

mai înainte, el nefind decât copilul și imitatorul acestora.

Trebuie să mărturisesc că însumi la început, la primul contact cu proza suedeză, această impresie de non-originalitate și tardivitate creativă, a pus stăpanire pe mine, dar mai târziu, după ce am străbătut-o mai temeinic și am auzit-o, am înțeles că mă aflu în fața unor experimări complete originale, cari nu au nimic comun cu ceace se întârziează în literatura franceză sau rusească. Dimpotrivă, anumite forme, datorită ineditului de tratare al motivului precum și prin intensitatea și originalitatea în care sunt îmbracate, așază românii suedez pe un pedestral complet aparte, aș putea spune oarecum strein și de neînțeles pentru restul Europei. Dacă romanul francez contemporan e analiză psihologică și problematică socială a luat forme universale, fiind prototip și sursă de inspirație, iar cel rusec propriu ca stare și atmosferă a marcat un moment istoric și negălat în viața generală a romanului, apoi romanul suedez se desface și de unul și de celălalt, fiind integral original, datorită stilului său, materiei de tratare, dar, mai vădit configurației psihosociale și atmosferei specifice Nordului.

Literatura suedeză, și în acest capitol poate fi cuprinsă tot Nordul cu excepția Danemarcei, este, datorită unui complex de fenomene și fapte interne și externe, mult mai stranie, mai bizară și mai străină, nouă celor din restul Europei decât literatura rusească. Tatăludinea, felul de a concepe viața, protestantismul, factor care a fost foarte mult neglijat când s'a analizat complexul psihosocial al acestor spații, problemele acute sociale și felul de a se exterioriza al oamenilor, au fost și sunt tot atâtea elemente cari se cer analizate și pătrunse pentru a avea cheia care să ofere deslegările.

De pildă, romanul suedez cultivă sinceritatea cu o cruzime nemaîntâlnită aiurea. Sinceritatea brutală isvorăște din ciorăria protestantismului cu climatul, cu structura psihofizică a locuitorilor și cu problemele sociale. Folosind această armă cu o pasiune aproape maladioasă, scriitorii se ridică pe deoparte împotriva unui fals puritanism, de suprafață care distruge, roade și murdărește solul, iar pe de alta ei se erizează în

EYVIND JOHNSON

pentru Suedia, dar pentru întreaga Literatură universală, noi probleme, motive inedite, variate discuții și forme îndrăznețe de tratare și prezentare. Parcurgându-o, înțelegi cu adevărat, în tot complexul ei, nu numai evoluția spirituală a acestui popor, ci înșuși procesul social-psihologic al grupului nordic, atât de diferențiat de restul Europei. Încât poate fi privit aparținând unui alt continent.

Cel care și-ar plimba privirea peste romanul suedez ar desprinde la primul contact două note menite să-i rețină atenția: problema psihologică: introspecția și disecția complexului psihofiziologic și teme sociale. Mai mult chiar, ele merg mână în mână, constituind ineditul înțelesului romanului suedez. Romancierii suedezi, de talia unui Jan Fridegard, Vilhelm Moberg sau alții, au reușit, în mod ideal, să impună tema cu nămește socială scoasă din straturile cele de mai jos ale societății cu ascultarea și disecția usturătoare a sufletului și fizicului. Două specii de roman, până acum rar și incomplet realizate și unite, au fost sudate de acești romancierii proletari, creația ultimului deceniu.

Fără îndoială că atât elementul social cât și cel psihologic nu sunt o descoperire a Nordului, dar lui îi revine onoarea de a fi reușit să împingă pe culmi neatinsse, toate componentele lui, isbutind creații cari au depășit modelele, isvoarele sau productivile simțire din alte țări. Chiar mai mult, în timp ce romanul de tip psihologic, de analiză a proceselor interne, pare că a atins un punct maxim în literatura occidentală, fiind pe panta epuzării, iar cel de factură socială a pierdut din profunzime în pofida spațiului și a latitudii de descriere, în Suedia și a aflat noi drumuri, și-a găscit strădelul și și-a ascuțit analiza, folosind în acest scop mijloace și metode părăsite sau insuficient tratate aiurea.

Poate că unii ar fi îndemnați să afirme că geografia actuală a romanului suedez nu se detașează prea mult spre propriu și original de ceace s'a întâlnit la Proust, A. Gide sau Malraux. Chiar mai mult, că'n fond romanul suedez, evoluția și drumul lui, nu încearcă decât să continue tardiv pe o cale bătută și străbătută de alții cu mult

VILHELM MOBERG

luptători sociali, apărători și susținători ai unei cauze care este ascunsă, imbrobodată, drept rezultat al unei concepții specifice și proprii de a gândi.

Dacă sa trece în revistă proza unui Agnes von Krusenstjerna, Eyvind Johnson, Vilhelm Moberg, Moa Martinson, Ivar Johansson, Harry Martinson și Jan Fridegard, prozatori ai ultimului deceniu și se coboară până la August Strindberg, acest titan care a intrunit în persoana și opera lui, frământarea și realizarea lui Dostojevski, Ibsen și Proust, se poate constata că toți, cu mici excepții, s'au oprit la forma de expresie autobiografică sau au cultivat, ca de exemp.u Agnes von Krusenstjerna, problemele bio-sexuale și psihofiziologice ale femeii. De altfel femeia și nume ca Moa Martinson, Karin Boye, Gertrud Lilja, Elisabeth Bergstrand-Poulsen sunt cunoscute de mult peste hotare, datorită talen-

(Urmare în pag. 5-a)

VASILE VELISARATU

Șosea spre Dorobanți

ETAJUL II

Zămbise toamna galben lângă etajul II. Când își cusu romanța pe inimele moi:

Atât de calmă-i după-amiază asta asasină De Septembrie care îmbătrânește

Menuețul citadelor melancolii Il dansează însă'n fiecare zi, 5000 de pălării

La picioarele pianului, din garsonieră, Lângă al 6-lea apartament Soarele agonizează lent

Și mai sus, la ferestă, printre copaci goi, Toamna și stăsie rochia peste etajul II

Până ce gândurile 'n cruciate Vălesc spre alte continente, în călătorii cludate.

Intr'o zi o să alung melancolia, Când m'o acosta din nou pe stradă:

Acolo, sus pe cer, plutesc cocori Oa, ita-i și prin mine: zumzet de viori

Se 'nșurubează sîmbul în caz: Făfale sare'nșu cugetul obtuz

Iar pe pulpele-i de fum, arar Din apartamentul 6 Sena,ja nceit înșuștea peste case,

Se coborîse toamna lângă etajul II Să'nîndă peste inimă abele-i aripi moi.

Gălgăe, pe cerul arămiu, urban Flașnetă toamnei, răgușită, ca în fiecare an.

Se 'nșurubează sîmbul în caz: Vechi muzi în ușașu pînă ca o inimă de fată

Din ceață vii ușor, albe năclui Unde lumina surăa peste uclui, Furtive 'n vântul din Septembrie, bencal

Menuețul citadelor melancolii Il dansează înecare an 5000 de pălării Când urisete,ea-nșuștea creere bonave

Flașnetă, unde e flașnetă de-afădată? Clocătia... S'o inoară vîntul în trecut cu 48 de ani

Hel, peste anotimpuri am călătorit precum un biciclist Pe jos, apoi, în spate cu strămoșii,

Nostalgic, toate drumurile duc în frig. Pe uneava 'nsorite amintiri surăd alene

Se-apropie de departe o toamnă, e seară Tușind indemnuri surde pe ruginite strune

În noaptea asta vreau să urc cu lift-ul până 'n lună Și sărupungăm acoperișul casei să privesc copacii

Pieptul să mi-l deschid atunci și cristalina, Prin norii reci, să sboare sîmbul lin.

Dar seara își alungă săgețile'n pământ Cnemand amare lumini și piclitseli suave...

Lucașărul sărută cerul din grădină Când frunze-i scaldă somnii greu de plătă,

Cu vechile-i blesteme, Împrăstie ecoul în cele 4 unghuri, peste vreme...

Groteasca simfonie citadină Trotuarul o răstîrînge în surdina Și biclul astrului întunecat desmiardă

De-acuma ploaia își va despleți ațar Solemna hotărîre pînă mâine seară

Umbre se preling încet peste lumină După ploaie liniștea e umedă'n grădină.

Mai sunt câteva stele peste plopi... la-le țî-le dau pe toate 13 Cu broderia arborilor împreună

Fuigere, salută smărțurile, cu scântele'n snopi Mai sunt câteva stele peste plopi:

Sufletul, l-auzi cum șuerd? Peste șocpia vîntului se scutură

Poemul d-lui H. Tugui nu le lipsește, poate, decât o mai strînsă dozare pentru a fi foarte bune.

ERNEST VERZEA

RUGA MIRESEI

Peste buze rumenite, Gura ta mlezos și-o lasă. Hai, dă-mi părul de mătasă,

De cutremurul lubril, Lacrima va izbucni Și uclănd brazda încinsă

Din dogoarea 'nmiresmată, A ogorului bogat, Se va plămădi copilul,

TANA MUGUREL

NOTE ROMÂNESCȚI

nr. 5 rev. des Carnes... ulicioară pustie și dospită... Odihnește... în cîmîturîl din Jory...

(În amintire) 2) „O întreagă noapte... trîntit lângă... un camarad... desfigurată... cu gura...

3) „Departo departo... ca pe un orb... m'au purtat de mîna...” (Departo) 4) În nici-un...

despart de el... întotdeauna... strein... Născînd... m'am înțors...

— În genunchi, hotărîta, Veți fi în statuie în țara Vespuciel, Cum oamănoară te vedeam Când...

ÎN POFIA LITERATURII ROMANE în octombrie de d. Gabriel Dragan despre cafe, pe vremuri, r. colas țoșea a avut

Volumul de peste 60 de pagini a apărut în ediura „Vatra”, din București și este merit tinerului ș. uclui. D-l Gabriel Dragan promite, la stărușul cârpi d sale, că va tipări și o istorie a literaturii române

CALENDARUL ZARANDULUI pe anul 1944 pe care l-a înocmît d-l G. Micu Detabăsești e un frumos dar din țara Moșilor.

DIN REVISTA „CETATEA MOLDOVEI” pe care o primim regulat, gîșnem coloborările literare semnate de Gh. A. Cuza („Armașul lui Ștefan” Actul II), Ion Buzdugan (Negru Vodă), Constantin (Elegie), Virgil Carianopol (Rugămintele), Magda Isanos (Călătorul), B. Frunte (Cum s'a sculit), Tana Mugurel (Descăntecul de dragoste) și Al. Bardier (Indemn).

MERIDIAN. Caietul de literatură publicat, la Craiova, de d. Tiberiu Iliescu este, fără discuție, una din revistele noastre cele mai avansate în ceasul de față.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

Expoziția doamnei CHELSOI-CRISTEA numai de acurarele, ni s'a părut ca o fază de trecere, a acestei artiste, care ne-a obișnuit pînă acum cu o altfel de pictură.

Sunt nenumărate trupurile „urite” ieșite din penelul lui CEZANNE, căci așa cum spune LHOTE, arta modernă lasă să se'ntrevadă în plastică chinurile, nedumeririle, sfiala și stăngăcia artistului care o practică.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

De aceea un trup „deforma” oarecum, îl spune mai mult pictorului decât unul desăvîrșit, bun să figureze în odăi de culcare, așa cum circulează tronează'n sufrager și interioarele de păduri în sa-lonae.

ales, pentru Enigma lui Nae Ionescu (deslegată? de d. Petre Pandrea), și pentru admirabilele traduceri din Valéry Larbaud (Imagini) și din Umberto Fracacreta (Străina) primă făcută de d. Dumitru Niță, iar a doua de d. Al. Balaci.

Beviconi un studiu despre „Genealogiștii Moldovei”, d. G. Dimitriu pagini documentare intitulate „La Soveja”, iar d. Ilie Dăianu interesante Impresii festive din Blaț, Bogațe, ca întotdeauna, sunt: Viața la Iași, Cronicle, Insemnările și Recenziile. Cîșim, pentru sonoritatea lor, o mostră din versurile dramaturgului Gh. A. Cuza: „Cînd nu-ți vreau încălcarea și dusemîni stau blînzi, Noi în de noi ne rupem ca lupii cei flămîndi!”

Avut-a Mușat Petru Domnie liniștită, Dar sfînta-i moștenire cumplit fu răstîgnită; „Că după Alexandru cel Întelept și Bun, S'abate val de sânge în Scăunul străbun: Ajunse pînă-acolo zavistia 'n Domnie Că Ștefan îl orbește pe frate-său Ilie, Iar fiul acestuia, deci gădelui nepot, Măcelărește unchiul cum ai stropii un cloș.”

Pe scumpul meu părinte, Bogdan, urmaș din floare Lui Vodă Alexandru, venit-a să-l omoare Trufășul Petre Aron cu-o ceată de hiclei; Și pentru făr de legea din satul Răușeni Eu însumi celui Aron s'm pus în Săcuime Să-l numere dobînda cu gîșii de țîntirime! Morminite pretutindeu!” (Scena I).

Cîșim, în întregime și poemul d-nei Magda Isanos: „Unde al sburai liniștea inimii mele? Ca o pasăre-ai deață aripile și-ai plutit. Niciun lucru nu-ți eam a fost. Înalte stele. Spune-mi pentru ce străinul, călătorul, a mîr venit? Pentru ce-a căzut umbra lui pe răzor, Ca un noar atît de rău prevestitor? Intr'o dîmneață m'a 'ntrebat nu știu ce rîzînd, S'iam rămas vîsînd. — Cauț de-munel să-mi

CELE 12 POEZII publicate de d-l G. Călinescu în „Vremea” de Duminică 23 Ianuarie 1944, constituie, îndoimă, un eveniment literar. Degi-l cunoaștem ca poet, criticul G. Călinescu capătă nou relief pe fundalul acestor douăsprezece linii de portativ liric, iar b-căpăle Coliuzine și Beatus ille, sunt, deodreptul, revelatorii pentru omul G. Călinescu. Căpăteia și tematica poemelor nu-l desamăntă de loc pe autorul acestor opere vii. Dar evenimentul literar consistă în altceva: De acuma înainte există un model de poezie și pentru cei ce-l admira pe d-l G. Călinescu numai de dragul sau numai de tema criticii d-sale, — sau și fiindcă d-l G. Călinescu începe să fie la modă.

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

Întorc inima către flori. Liniștea mea, ce te-a făcut să sborzi? Pe pămînt cînd priveșc sau în apa izvorului Văd fața zămbind a călătorului... Nu știu, drumul lui pe-aci va mai trece? Nici o toamnă nu mi-a părut așa de reces. Tu dormi grădină; căte frunze pier, La anul iar le vei sui spre cer, Și vei sclipi 'n podobe noie pe cînd

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

stră de numai valahi, credem că-i revine Craiovei să se ocupe, mai întîi, de neglijatele-i meridii oltenesci decît să-î nvețe pe francezi cum trebuie analizate și înțelese realitățile frantuzești sau să-î învețe pe vreun lord ce-î aia gentlemannul. Și nu din goșivism sau dînt'r un rău înțeles etnicism ne permitem observația aceasta, ci numai fiindcă mâine, indiferent de imaginea politică a lumii, tot dela romanșim va trebui să ne obărșim și tot prin el va trebui să le dovedim neamurilor vecine că am, pe malurile Dunășii, nu am fost și nu suntem nici francezi, nici belgieni, nici italieni, nici anglo-saxoni, nici teutonici, ci romanșii ale cărora strădăniile drepte au fost kumați strădăniile de a se fi „măr urisit și cultivat conform cu structura sufletului romanșesc.

PRIN EXPOZIȚII

Cu prilejul noilor expoziții la Ateneu, ne-am permite înainte de a vorbi de ele, să ne spunem părerea despre nud și feiul cum s'ar concepe în plastică. Ideea ne este prilejuită de d. DUMITRU LORMAN, care'n sala din mijloc la Ateneu ne dă o întreagă expoziție compusă aproape exclusiv din nuduri. Domnia-sa ne-a mărturisit că este un subiect de preferență și că preferă nudul feminin, pentrucă l-ar place „frumosul”. Totodată n'ar voi ca a nucleu „academii” prezentate — de fapt — necomplete, adică nu toată golen, ci întovărășite de accesorii ca manșoane, stofe, obiecte de îmbrăcăminte, să fie privite alfel decât din punct de vedere plastic, exclusiv fiind din ele vre-un substrat erot'c.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de un pictor e cel mai abstract din re subiecte, e aproape o îndatorire să fie deformat.

Un trup omeneș — o repetăm, desigur că profanii nu ne înțeleg — privit de

BUCUREȘTIUL DUPĂ PATRU LUNI

- Reportaj cu multe zâmbete și doar cu două lacrimi, scris fără răutate -
de TRAIAN LALESCU

Mi s'a întâmplat des să citesc unele cărți, sau să asist la teatru, la piese, în cari era descrisă „drama” unor cetățeni pe cari soarta i-a îndepărtat pentru mai multă vreme de orașul în care iubitiseră să-și facă o viață, să lege prietenii și sărănească auzmanii. De obicei, acești cetățeni, întorcându-se după timp îndelungat din așa zisa lor pribegie, îmbrăcau vestimentație de martiri iar eu — cititor sau spectator — aflam din scris sau asistam la diversele uși ce li se trânteau bieților oameni în nas sau luam cu noștință de diferitele spețe — mai mult sau mai puțin promeniute — ce li se întorceau, — mai mult sau mai puțin ostentativ.

In sfârși, toți acești eroi de piese sau romane erau intr'adevăr de plâns, ei fiind niște victime ale societății nerecunoștitoare care nu-i dădea ușor pe acei ce sunt siliți pentru câteva timp să părăsească... Etcetera... Etcetera... Trebuie să recunoaștem și dumnezeoastră că această mică dramă constituie — cât de cât — un subiect și deinde doar de dibăcia autorilor, pentru ca ea, transformată în roman sau piesă de teatru, să nu smulgă plânsul dușilor romantice și iacromogene.

Mi s'o întâmplat și mie să lăpșez mai mult timp — mai precis: patru luni — din orașul pe căldărâmul cărui am totuși multe pingele și de copaci câmbia — mulți, pușini, câți se mai găseau: mai ales prin grădinile publice — am agățat multe vise.

Am lipsit patru luni din București. Motiul nu interesează și vă veți întreba ce interes poate prezenta faptul în sine: absența din București — chiar și timp de patru luni — a unui tânăr poet pe care un maestru a crezut că l-a pus la punct, făcându-i aspre observații în scris de ce-a cheuit niște bani scoțând o revistă nesubvenționată și plătindu-i, scump și regulat, colaborarea.

Sau unii domni, mai grași și mai scoarțiți mă vor apuca de reverul hainei și îmi vor spune: — „Ce crezi, tinerule? Avem noi timp de pierdut, ascultându-te bolăverne?” Doar noi ni vrând să scriu o piesă sau un roman, fiindcă ai lipsit din București un fleac, acolo, de patru luni. S'au schimbat multe lucruri în patru luni! Nu mai mai ești actual, tinerule! Așa că scutește-ne te rugăm!”

Dași-mi voi să mă apăr! Imi voi desprinde ușor reverul hainei dintre cele două degete încarcate cu inele. Mă voi încina frumos și, foarte respectuos, voi spune: — „O, nu, domnii mei prea serioși și prea scoarși! Nu voi scrie nici un roman, nici o piesă de teatru. Recunosc, împreună cu Dumnezoastră, că patru luni înseamnă prea puțin. Tot așa cum, tot cu Dumnezoastră împreună, recunosc că în aceste patru luni s'au întâmplat multe. Poate chiar mai multe decât ați avut timp să observați în stuciumul vostru zilnic între casele înalte ale orașului. Dași-mi voi să vă reamintesc aceste lucruri de cari sunt convins că vi-ai scûptat. Reînălțarea mea cu oamenii și păcatele Bucureștiului nu mi-a prilejuit nici un roman, nici o piesă de teatru. Nici măcar o poezie tristă. Nu mai sunt poet melancolic (Ați observat că mi-am huns pitețele?). M'am gândit însă la un reportaj în care să pot zâmbi. Și cred că mai am voie să zâmbesc!”

MĂSURI DE PREVEDERE

Când am aflat că mă voi întoarce în București, când mi s'a parut că fie-are casă fiecare grădină, fiecare colț, din orașul de la marea, mărturie la bucuria reînălțării, care mă năpădise; ei bine, în clipa aceea mi-am reamintit de afurisite cărți și piese de teatru de cari vorbeam și la începutul reportajului. M'a cuprins de-odată teama ca orașul pe care așteptam cu atâta nerădare să-l revăd, să nu se fi schimbat prea mult, piezând totmai așa, farmec care mi-l făcea atât de drag. Și mi-era teamă mai ales — de ce n'as mă-ur-și-o? — de oamenii lui, de oamenii cari, până la plecarea mea, imi întinseser o mâna prietenoasă și dintre cari unii, din motive cari nu interesează aici dar cari vor fi ușor bănuite de mulți din cetățenii acestei țări, se inclinaseră în fața mea ceva mai mult decât ar fi trebuit, având în vedere vârsta mea tânără și numele meu, încă mult prea mic în mișcarea noastră literară.

M'am temut de-odată ca, întors în București, să nu regret orașul care, vremelnic, mă adăpostise. Ei bine, lucrul acesta mi se părea mai dureros decât eventualitatea deziluziei pe care mi-ar provoca-o reînălțarea cu Bucureștiul.

M'am luat așa dar măsurile de prevedere. La plecarea mea, am fost cât se poate de ingrat cu orașul care aia timp mă adăpostise. M'am plimbat pe acea stradă principală, repezându-mi în gând: „Ce urât!... Ce urât!... Ce urât!...” Recunosc: strada principală nu era de loc urâtă... frumos pavată, largă — o stradă în care se poate respira în voie — cu case mari și frumoase, de loc provinciale. Eram, după cum am

mai spus, un nerecunoștitor: vroiam ca totul să mi se pară, în acel oraș, la plecarea, urât. Am avut chiar curajul să cobor în port, să privesc valurile mari și să repei în gând: Ce banal! Ce banal!... Ce banal!... Recunoaștem și Dumnezoastră că e acesta un curaj.

Cu cât se apropia clipa despărțirii de oraș, imi dădeam prea bine seama ca măsurile mele de prevedere erau prea slabe. Și am înțeles atunci că trebuie să caut altă senzație care să-mi facă și mai antipatic orașul. Trebuia să fie o senzație mult mai banală, mai pământeană: senzația foamei. Mi-era foame și în oraș erau multe restaurante foarte bune, cu tot felul de specialități de pescărie și fripturi. Și totuși n'am intrat în nici-unul din ele. Imi amintesc perfect de o franzejarie, în vițina careia se odihneau niște jimbile minunate rumenite. O clipă m'am gândit că așa putea să-mi îngăduie această concesie și să mănânc un sfer de pâine albă. Nu m'as fi săurat, dar mi-ăș fi potolit puțin foamea. Am renunțat îndată. Vroiam ca foamea să fie perfectă, să-mi poată reveni în amintire și atunci când voi fi săul, în București, făcându-mă să mă gândesc cu antipatie la orașul în care am suferit de foame.

Când am pornit înspre gară, nădăjduiam ca să găsesc un tren supraaglomerat. Sincer să spun, așa și putut ajunge în gară, cu mult înainte de sosirea trenului. Nerăbdarea mea de a părăsi orașul m'ar fi îndreptățit să fac acest lucru. Am ajuns totuși cu mult după ce trenul fusese tras pe peron, tocmai în nădejdea că nu voi găsi nici-un loc liber și că voi fi silit să voi ajez pe culoar, înghesuit între germani ane și oameni cari să mă calce pe picioare. Așa și putut blestema în gând orașul pe care-l părăsisem în condiții atât de neprielnice.

Și totuși am avut ghinion. Trenul era aproape gol. (Abea cu câteva zile înainte, fusese din nou luată măsura să nu se voiajeze decât în baza autorizațiilor). În compartimentul în care am intrat era un singur călător în afară de mine. Era un domn gras și simpatic. Nici măcar

una din figurile acelea antipatice pe cari le întâlnești des în tren și cari le îndespun.

Dar ghinionul meu n'a durat mult. Abea s'a pus trenul în mișcare și domnul gras și simpatic care mănca. La un moment dat, zâmbind foarte politicos, domnul din fața mea mi-a oferit un sandwich. L'am refuzat, spunând că nu mi-e foame. Era un sandwich cu șuncă, o sunec foarte frumoasă și proaspătă.

Se vede treaba că Dumnezeu ținea, de acolo, de sus, cu mine. După o jumătate de oră m'am dat seama că în comparimintul meu d'mneea cel mai perfect frig. Pe semne că era caldifer defect. Aș fi putut foarte bine să trec în alt compartiment încălzit, — e-uu, slavă Domnului, destule goale — sau măcar să pun pe mine trench-coaul pe care, cu câteva timp înainte, îl svârșisem în plasa de băgaj (Patronul mi-l lăsasem la București). N'am vrut s'o fac. În alinșim o altă senzație n'asferi: Frigid. Mi-ăș fi scos și haina depe mine, ca să pot dărdăi mai mult. Mi-era însă teamă ca domnul gras și simpatic, — care între timp îmbrăcase un palton capușut cu o blană scumpă, — să nu creadă de mine că sunt nebun.

Când am ajuns în București, eram înghețat și mort de foame. Șiam că, oricât de ușoară și primă Bucureștiul, el imi va da prilejul să mănânc și să mă încălzesc. Și, pentru a-ât de mult lucru, trebuia să-i fiu recunoștor.

IN LOC DE BROAȘTE, PELICULA

Asemenea provincialilor descăși în Capitală, am pornit a doua zi să „vizitez” Bucureștiul. Nădăjduiam să scap de obsesia mea, întâlnind aceleași București din trecut, nici mai rău, nici mai bun, nici mai urât, nici mai frumos, cu toate păcatele dinainte, dar nu și cu altele noui. Și — de ce n'as putea adevărul? — prima mea reînălțare cu Bucureștiul, mi a dat prilejul să regăsesc o capitală, nu mult deosebită de aceea pe care o părăsisem. Aceleași blocuri impunătoare, în contrast cu cine știe ce căsuțe pitice propriu de ele. Aceleași Cismigiu cu aceleași lac — e drept, mai puțin înghețat ca în alte ierni — și cu același copac de care, într'o iarnă trecută, s'a spânzurat îndrăgostitul muncitor

Savu Dumitru. Aceleași București. Bine înțeles, palatul telefoanelor mi s'a părut mai înălțat din pământ decât îl lăsasem. (Era și normal ca ochiului meu, obișnuit cu alte priveliști, să i se pară unele lucruri schimbate. M'am impresionat, mai ales, niște copaci din ju ul bisericii Ene, copaci pe care nu-i remarcasem nicidată în lunga mea ședere în București, dar pe cari, de astă dată, le-am văzut, așa putea spune, înaintea bisericii. Par'că răsăriseră, peste noapte, din asfalt).

Și am înregistrat, cu melancolia cu care întâmpinai vestea oricărui deces, dispariția unui local din inima Bucureștiului și a uoara din re Bucureșteni.

Nu știu! S'ar putea ca înainte de plecarea mea din București să se fi pornit la dărâmare barului româno-italian (Șiți?) Pe strada Academiei, acolo unde s'a înălțat acum „marele” cinematograful Excelsior). Baul — care, în fond, era oblată bodegă-restaurant, cu o sobă de tuci — nu era atât de „mare” ca cinematograful care i-a luat locul. Avuse, însă, pe vremuri, o faimă a lui. Ca orice lucru nou. La fel, cum o să aibe și noul cinematograful. Oricine se simțea dator să intre în bodegă și să comande broaște, spaghete și vin Lacrima Christi. Făcea foarte frumos să declari în societate: „Am mâncat broaște!”. Conișele păreau scărbițe, dar în fond te admirau și te învidiau. Ele n'aveau curajul să mănânce broaște.

Pe urmă localul a început să-i piardă clienții. De ce?... N'as putea s'o spun. Clientul e un animal foarte capricios și nimeni nu-i poate ghici dinainte toanele. Cine și-ar fi închis, de-o pildă că barurile automate, au să „cadă” la fel de iute cum se și înălțaseră în gusul Bucureștenilor?

Mie, însă, barul italian mi-a devenit simpatic, abea după ce iureșul de clienți nu mai dădea năvală. Mă amuzau chelnerii, român get-beget, cari căutau să pară străini, mai interesata patronul italian care juca, lângă soba de tuci, cu alt italian, tabo, sau un joc de cărți necunoscut mie, cu desăvârșire nepăsători amândoi în fața meselor văduvite de clienți.

Și acum, când știu că barul Italian nu mai există, când bănuiesc că poate pe același loc unde originalul patron își juca, placid, partida lui de table, palpită cine știe ce duce în fața farmecelor brune ale cine știe căiui actor, tot italian — ei bine, acum mi s'a făcut o poftă cumplită după o jumătate de duzină de broaște pănăe, pe cari să storc zeama a două lămâi cumpărate la pretul dinainte de război.

Și mă întreb ce o fi devenit moșul care pescuia broaște în Herăstrău și venea cu coșul plin la barul italian. S'o fi făcut și el cinematograful: plasator sau cerber de ala de își rupe biletele la intrare.

De un lucru sunt sigur: Pe poarta marelui cinematograful o să intre mult mai mulți oameni, decât pe aceea a micului bar italian. Dar, în fața lui n'o să se mai oprească nici-odată o birje din care să descindă, demn, Pastorel. Birjarul n'o să mai coboare din trăsura bicicletă poetului moldovean, pe care s'o protejase de peretele cinematografului — așa cum de atâtea ori s'a odihnit bicicii lui Păsoarel de peretele bătrânului bar — și Al. O. Teodorescu n'o să intre cu pași voinți siguri în noul cinematograful, să vadă un film, așa cum pe vremuri, bea un pahar de vin italianesc.

LATA ȘI UN CIRC!

Iți mulțumesc, Bucureștiului! Ai avut grije de mine, cât timp am lipsit! Ia-ă: A rădărit în inima tu, un circ. Vreau să cred că e un dar pe care mi l'ai făcut...

Iți mulțumesc. Mergeam în tramvaiul 14 (fincă un lucru pe care cred că mulți dintre dumneavoastră l-ați scûptat din vedere: s'au scumpit biletete de tramvai). Vroiam să revăd jacobinele de Drepți, jacobinele unde cândva am iubit, am bătut (azi s'a așezunțat bufeului jacobinilor de Drepți), am urma cursurile și n'am învățat.

Când am coborât din tramvai, am avut impresia pentru o clipe că visez. În fața mea se înălța un circ. Aceleași circ al copiariet.

Fajăaa, gâmbenă: un pierrrot tuberculos se sprîjină de-o lună nouă.

In stânca, August Prostul! In dreapta, Prostul August! Ohehehe!

Tiriri, tirira, tiribum! Salve, August! Bonjuh!... Bonjuh!...

Am uitat facul-atea! Acolo, amintiri de acum câțiva ani... Aici, amintirile copilăriei... In fundul sacului!

Hopla, sacul peste cap!... Minunatul scambor!

Se prezenta tocmai un „matineu excepțional”. M'am înghesuit cu copiii, la cassa de bilete. M'am certat cu un bursc care vroia să-mi ia înainte.

Și apoi... „Dași-mi și mie un loc!... Dași-mi și mie un loc!”

Nu mai avem... Toate locurile vândute! „Nu se poate!... Nu se poate!” Nu pot merge la circ.

Și acolo, după perdelele minunate a început spectacolul.

Frumoasa domnișoară Miralena și cei șase superbi cati arăbești.

Hopla, Suzi! Sus, Lola... Sus! Fii cuminte, Alfred... Și acum trapezul.

Un trup în mailor alb, acolo sus! Vai! A căzut! Nu, n'a căzut!... Vin clăvonii... Vin nebunii.

Ha!... Ha!... Ha!... Și mie îmi vine să plâng: „Nu pot să merg la circ...” Nu pot să merg la circ... Fii cuminte, domnule Traian Lalescu!

Ti-ai promis că vei fi lucid, când vei scrie acest reportaj?... Hai, fii cuminte! Uite, îți promit că am să-ți cumpăr pentru mine bilet la circ.

Dar acum redeveni serios. Uite!... Bucureștiul te-așteaptă, să-l privești fără răutate.

AH! VITRINELE!

Imi place să privesc vitrinele. Ele te lămuresc îndată că s'a scumpit viața, într'un oraș. Când am părăsit Bucureștiul, am lăsat o sumă de oameni îngrijați: „Ce ne facem? Ce ne facem? Sau scumpit toate lucrurile? Cum o s'o scoatem la capăt.”

Acum, înainte de-a înălți oamenii, am întâlnit vitrinele.

Barometre cu două fețe. O țara: senin, vreme frumoasă, vreme foarte frumoasă.

Suntem o țară bogată, nespuse de bogată! In vitrine afiș orice... Pantofi, genți, batiste, cravate, ciorapi, alune americane, mobilă, șuncă, bijuterii, cărți, silouri, jucării, lămâi, cașcaval, honboane...

Orice... Românii știu să gătească o vitrină. Stai în fața lor privești și remarci la un moment dat că ti-e gura c'șcată.

Ca la țărani: „Mamă, ce de minunății!” Suntem o țară bogată, nespuse de bogată! Și ală față: ploaie, vreme rea, furtună.

Sunt așezate în fața marfurilor, niște cartonașe. Prețurile: O carte, opt sute de lei... O piftie, patru sute...

Acum patru luni încă, o carte costa 300 de lei... O piftie, două sute... Si era scump, foarte scump.

Am întâlnit oamenii dinainte. Le-am spus: „Imi închitui că sunteți de-a dreptul disperați. S'a scumpit totul a-ât de mult!”

Dar ei m'au privit, calmi: „Intr'adevăr?... Noi nici nu mai observăm!” Și au mers înainte...

Se obișnuiseră, oamenii. Pentru mine însă, întors de-odată în București, nouile prețuri din vitrine, mi s'au părut demne de interes.

Și le-am însemnat aici.

TEATRU CU COADĂ

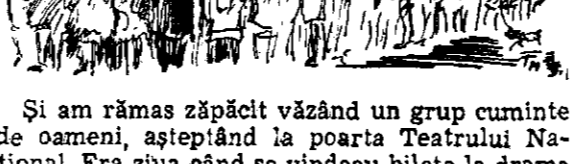
Există femei cu cozi, chinezi și frac cu coadă și în ul-timul timp exista un'delemn, zahăr și pâine cu coadă.

Insă, de când s'au ridicat unele cartele, aceste produse din urmă și-au pierdut coada lor.

Der: pe semne că bucurșteanului nostru i-a intrat coada vie în sânge.

Și dacă nu mai era ocazia s'o facă la zahăr și la carne, o face la teatru.

Sămbăta trecută am eșit în oraș la ora 6 și jumătate, dimineața. Vroiam să cunosc Bucureștiul la orice oră. Nu se făcuse încă ziua.

Și am rămas zăpăcit văzând un grup cumințe de oameni, așteptând la poarta Teatrului Național. Era ziua când se vindeau bilete la drama lui O'Neill: „Din jale se Intruzează Electra”.

Iată o „coadă” pe care nu avusesem ocazia s'o văd acum patru luni: (Am auzi că în ziua de 1 Ianuarie, se postasera oamenii la poarta Naționalului, de pe la orele 5 dimineața, pe măsură ce se întorceau dela revell on).

Pentru teatraliști, acest fenomen e îmbucurător.

Totuși pe mine nu mă bucură coada dela Național. Regret vremurile, când, acum câți va ani, „tinerii” dela „Universul Literar”, organi-

zaseră un spectacol în care să prezinte pentru prima oară în România o piesă de O'Neill: „Acolo unde este crucea”. Un cunoscător al teatrului american ținuse o conferință. Emil Botta jucase așa cum știe el în zilele lui bune, să joace. Și fotoliile golae ale „Teatrului L gii Culturale” asistaseră, demne, la spectacol. Totuși se nimeriseră și câțiva spectatori. Unul mă întrebase: „Dar, la urma urmei, cine e O'Neill așa? Un olandez?!” Acum se pare că s'a edificat Văd că a scris o cronică foarte documentată despre premiera dela Național.

DOUĂ MESE GOALE

Și iată-mă ajuns la oamenii Bucureștiului. I-am ocolit până acum. Mi-era teamă de ei. Și chiar acum, când știu precis că vreau da însășiși ochi cu ei, mă cuprind aceleași nelămurități teamă. Și amân întâlnirea. Oamenii cari sunt mai pot încă să aștepte. Primul meu gând se va îndrepta spre cei cari-au plecat.

Pentru mine, aceștia sunt doi. Doi oameni de inima cărora, inima mea s'a apropiat adesea. Unul de celălalt se deosebea — poate că nici nu se cunoșteau între ei — dar gândul meu li împreună astăzi, fiindcă pe amândoi i-a iubit. Iar pen'ța mea le apropie numele, unul de celălalt: Ion Dragomir și Nicu Teodoru Chibrit.

Am aflat de moartea lui Ion Dragomir și a lui Nicu Teodoru Chibrit, acolo, în orașul de pe malul mării. Întâlnisem un cunoscut din București. Nu-mi fusese prieten, așa că a părut destul de mulțumit că mă vede.

„Tu, aici?” „Da, eu aici!” „Dar știu că te-ai îngrășat!” „Da, m'am îngrășat! Și ce mai e nou prin București?”

„Mai nimic... Aaaa, știți că a murit Chibrit?... Dar ce văd? Ți-ai lăsat și mustața?” „Da, mi-am lăsat și mustața!... Și altceva nou?”

„A murit și Ion Dragomir?” „L'am lăsat pe prietenul meu să se îndepărteze și am coborât din nou în port, să șoptesc valurilor!”

„Șiți? A murit Nicu Teodoru Chibrit... A murit Ion Dragomir?”

In București, ar fi trecut o zi, două, trei și pe urmă aș fi uitat și eu că într'o zi, care nu era nici de toamnă, nici de iarnă, într'o astfel de zi când plămânil bolnav mai ușor se poate da invins, ne-a părăsit Ion Dragomir... că într'o zi asemănătoare a plecat și Nicu Teodoru Chibrit.

Dar acolo, în orașul de pe malul mării, zilele se scurgeau, una după alta, nevrând să-mi șteargă din minte ecoul vestei aduse de un sol al Bucureștiului. A murit Nicu Teodoru Chibrit... A murit Ion Dragomir.

In București am căutat să întâlnesc măcar umbra acestor doi oameni, cari mi-au fost dragi.

Unde puteam s'o caut? In cimiri?... Sunt prea multe umbre acolo; n'as fi deslușit-o, poate, pe a lor.

Pași m'au purtat spre cafenea Capșa, în căutarea lui Ion Dragomir.

O masă mică, rotundă, în stânca, lângă intrare.

O masă goală... Masa lui. M'am așezat acolo.

— Bună ziua, Ion Dragomir! Am venit să te rog să mă lertzi. Am stat, acum câteva luni, la aceași masă, lângă Dumneata! Am vorbit atunci, mai mult ca de obicei, împreună. Se înserasă. Mi-ai spus: „Hai să plecăm de aici. Azi am chef de vorbă. Îți voi povesti, poate, ceceas n'am povestit nimănui până acum...”

Călătoria mea... Aventurile mele... Sacrificiile mele...

Era ceasul înalt... Ți-am răspuns: „Iartă-mă, domnule Dragomir, dar am o înălțare foarte importantă. Așa că...” Mi-era teamă să nu se închidă studiul fotografic la care imi comandasem o duzină de fotografii ce trebuiau în ziua aceea să fie gata. Ai înțeles... Ai zămbit, și ai spus un început de tuse în batista de olandă și m'ai întrebă cât m'a costat perchea nouă de pantofi. Ți-am răspuns și mi-ai spus că e destul de efrin. Apoi ne-am despărțit...

Iartă-mi, Ion Dragomir...

Cred totuși că azi imi ești recunoștor. Nu ți-am smuls taine pe care, într'un moment de slăbiciune, mi le-ai fi desvăluit... Aș fi scris astăzi, poate, un articol cu „aspecte inedite” din viața lui Ion Dragomir...”

Articol care, acolo, sus, cred că te-ar fi îndespun.

La revedere, Ion Dragomir. Umbra ta păzește masa rămasă goală în cafenea Capșa...

...Și acum, spre Nicu Teodoru Chibrit...

...Bodega Mercurului... E ora 4 după masă... Toate mesele sunt goale... Toate erau ale lui...

Printre ele își plimba Nicu Teodoru Chibrit tragica sa răgușeală (tuberculoză localizată în gât. Cronicile sportive constau, adesea, ghidus: Azi s'a remarcat la peluza glasul răgușit al lui Nicu Teodoru Chibrit). Ultima oară când l'am întâlnit, stătea, nespuse de trist în fața unui pahar cu apă.

Am răs: — Cum, nea Nicule? Beș, apă? Nu mai putea să glumească. A dat din umeri, neputincios: „Ce să fac?”

N'am observat tragicul gestului. Am întâlnit un prieten și i-am spus: „Știi că l-am văzut pe Chibrit, bând apă. Era caraghios!”... Curând a murit...

Mesele erau toate goale. La Mercur. Am comandat o baterie la ghiță și un pahar mic (cum îl plăcea) și am așezat-o pe o masă.

Pentru el! Am pornit spre eșere. Un chelner m'a văzut și a înțeles... S'a apropiat de mine: — Sărucul domnu Nicu! Am fost, toți chelnerii, la cimitir. In haine negre, toți. I'am aruncat în groapă struguri...

Am plecat. Trecusem pe lângă două umbre.

RESTAURANTUL CU AMICI

Am intrat și în restaurantul în care, știam că voi întâlni figuri cunoscute. Și, intr'adevăr, am întâlnit, mai multe decât mă așteptam. Astfel, pe lângă pantojarul cu care mă obișnuisem în restaurant, am întâlnit-o și pe domnișoara care imi făcea, acum un an, momecura, și pe doamna Rozica, patroana magazinului de cravate din centru. Restaurantul în care-am intrat era ceceas se cheamă, un restaurant mare. Și

mă bucur că te merge bieților oameni bine. Dar n'mi putut să mă uit prea mult la ei. Remarcasem, tocmai în fundul restaurantului pe prietenul meu. Pe bunul, pe cel mai bun prieten al meu. Săteia la masă cu o domniță cu figura frumoasă și picioarele urâte. Era așezat cu spatele la mine. Am vrut să mă reped la el și să-l îmbrățișez. Dar am văzut cum se mișcâu buzele doamnei cu picioare goase: „Intr'ă pe Traian Lalescu!” Eram convins că se va întoarce spre mine și se va îndrepta cu brațele deschise, spre acela ce se socotea prietenul lui. Totuși, n'a făcut-o. Mi-am zis: „Poate că prietenul meu nu vrea să se întorcă, nu vrea să mă vadă!”

Și ca să nu-l tulbur, m'am așezat la o masă destul de îndepărtață de a lui, astfel ca să stea tot cu spatele la mine. Și am așteptat. Mă gândeam: „La un moment dat va fi silit să se scoale dela masă. Mă va vedea atunci, Ce va face?”

Dar nu! Cel mai bun prieten al meu n'a ridicat dela masă. Am stat în restaurant 4 ore fără un șferti. Imi spuneam: „Poate că prietenul meu o să aibe nevoie să dea un telefon sau să se spele pe mâini. Atunci o să se ridice și o să fie silit să mă vadă!”

Dar nu! Prietenul meu a rezistat eroic. Imi priveam spatele. Făcuse un început de cheie. (Bietul meu prieten! El care se tușbeste atât). Doamna cu picioarele goase n'a mai putut rezista. La un moment dat s'a ridicat în picioare și a trecut prin fața mea, ducându-se spre telefon. Am salutat-o și mi-a răspuns foarte politicos.

Prietenul meu rezista, însă, cu o răbdare demnă de cauze mai bune.

Cu cânci minute înainte de a se închide restaurantul, am hotărât să-i intrerup marșajul. Am plecat din restaurant. Cred că a răsuflat atunci ușurat.

L'am întâlnit a doua zi pe stradă. Nu m'a putut ocoli, așa că s'a repezit la mine, cu brațele întinse și m'a sărutat.

— Ce bine! Mi pare că te văd! — „Și mie!” — De când ești în București? — De o săptămână! — Și ni-ai venit pe la mine. Ingratule! — Credeam că ești ocupat.

